

Thema zon: Opstaan

Benodigheden

Deze les is uitgewerkt aan hand van hoofdstuk 7 uit het Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*:

- + Waarom: Het nut van het behandelen van de desbetreffende onderwerp.
- + Daarom: De nodige uitleg en achtergrondinformatie bij de desbetreffende onderwerp.
- + Doen: Gebruik van het viertaktmodel voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren.

In het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* vindt u over het thema meer informatie. Wilt u meer weten over de beschreven werkvormen, dan is dat in dit boek te vinden in het overzicht van het werkvormen ABC, op de bladzijden 150 t/m 175.

De aanbevolen liederen komen grotendeels uit de liedbundel *Eigen-wijs*. Deze liedbundel is voor kinderen van 4 - 12 jaar en bevat ruim driehonderd liederen, verdeeld over alle groepen van het basisonderwijs.

Materiaal: Kleurplaat 'opstaan'

Waarom

In de weken na de krokusvakantie is er voor de scholen een mogelijkheid om de lente met een onderwerp te behandelen dat veel mensen aanspreekt, zoals bloemen, vuur, zon. Lente is een soort van wakker worden. Alles in de natuur wordt gewekt uit de winterslaap. De natuur wordt langzaam wakker, alles ontpopt zich. De kleuren van krokussen, narcissen, tulpen zijn scherp en helder. De bomen laten hun eerste bloesem zien. Er is veel te zien, te ruiken en te horen. Zien: de vele bloemen, de kleuren. Horen: de vogels, de andere dieren. En ruiken: de vele geuren van de bloemen, de bloesem ...

De eerste warme dagen zijn vaak zeer aangenaam: iedereen trekt naar buiten om de tuin op te ruimen en te genieten van de zon. In de lente is ook feest van Pasen en dat past ook bij de lente. Pasen heeft te maken met dat Jezus uit de dood is gewekt. Let op de woorden: gewekt worden; opstaan. Eigenlijk heel alledaags, maar waarom hebben veel mensen toch ook zoveel moeite met opstaan? Voor veel mensen is dit iedere ochtend weer een strijd. Wanneer de wekker afgaat, slaan we wat om ons heen in de hoop de snooze-knop te raken zodat we ons nog een keer kunnen omdraaien. Sommigen herhalen dit meerdere malen en moeten zich vervolgens haasten om net op tijd aan te komen op werk of school! Opstaan is eigenlijk ook weer niet voor iedereen vanzelfsprekend!

'Pasen' heeft in de bijbel een andere naam: 'Pesach'. Pesach werd en wordt in de tijd van de lente gevierd, als de lammetjes geboren waren en het land ingezaaid werd. Het was oorspronkelijk een feest dat herinnerde aan de uittocht van de Israëlieten uit Egypte. Zie meer over Pasen: bladzijde 180 in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*

'Pinksteren' heeft in het bijbel ook een andere naam: 'Sjawoe'ot' (= Wekenfeest), dat is zeven weken na Pesach, vanouds is het een oogstfeest. In de huizen staan overal bloemen en er worden kaaspannenkoekjes gebakken. Zeven betekent in de bijbel: 'overvloed, heel veel'. Het Wekenfeest komt namelijk van de joodse akkerbouwers. Zij verbouwden op hun land gerst. Als de oogst van de gerst klaar was, hielden zij een feest. Om God te danken voor de overvloedige oogst.

Dus vijftig dagen na Pasen is het Pinksteren. En met Pinksteren lezen de christenen het volgende verhaal: *'Toen het Pinksteren was waren alle leerlingen van Jezus bij elkaar in hetzelfde huis. Ineens stak er buiten een harde wind op. De ramen vlogen open en er was veel wind in het hele huis. Toen kwam er ook vuur binnen. Het verdeelde zich in kleine vlammetjes boven de hoofden van de leerlingen. Men raakte vol van vuur'* (naar Handelingen 2, 1-13).

Tijdens Pinksteren worden er op sommige plaatsen pinksterbomen of meibomen opgericht. Lange staken met bovenin een hoepel, versierd met kleurige linten. Er wordt gedanst onder de meiboom met een lint in de handen. Deze vruchtbaarheidsgebruiken stammen van de midzomerfeesten. Op andere plaatsen worden grote Pinkstervuren aangestoken en grote bijeenkomsten georganiseerd. Zoals bijvoorbeeld Pinkpop.

Zie meer over Pinksteren: bladzijde 182 in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*.
En uitgebreide informatie kunt u lezen in hoofdstuk 5 'Wat is tijd' in het Echelonboek 'Geestelijke stromingen geven'.

Daarom

Licht heeft grote invloed op de stemmingen van de mens, dieren, natuur. Wanneer het weer in de lente aangenamer wordt, dan krijgt men ook de kriebels. Men wordt vrolijker, actiever en energiever en men wil naar buiten, dingen gaan ondernemen! En dat allemaal door de zon.

Zo houdt bijna iedereen van de zon. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, maar zelfs mensen die liever niet altijd in de zon willen zitten, vinden het wel prettiger wanneer er wat zon op een grauwe dag tussen de wolken weet te schijnen.

Meer informatie over zon in het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* (blz. 69-71)

Liederen:

Hierbij zijn de volgende liederen uit de liedbundel *Eigen-wijs* goed te gebruiken:

Een klokkenliedje in mineur (Pasen en Pinksteren, onderbouw)

Lammetje lammetje lammetje (Pasen onderbouw)

De bolletjes (Pasen onderbouw)

Vogels in de lente (Pasen onderbouw)

Kippenei (Pasen middenbouw)

Hebban olla vogala ((Pasen middenbouw / bovenbouw)

Opstaan, doorgaan, kalm aan ((Pasen middenbouw / bovenbouw)

Hinnah mah tov (Pasen / Pinksteren middenbouw / bovenbouw)

Wij maken een kringetje (Pinksteren onderbouw)

Klap klap (Pinksteren onderbouw)

Zeg bakkertje, wat doe je met dat meel (Pinksteren onderbouw)

Fanfare (Pinksteren middenbouw)

Met trommel en trompet (Pinksteren middenbouw)

De bakker (Pinksteren middenbouw)

Lietsje foar elkenien (Pinksteren middenbouw / bovenbouw)

Ma come bali bela bimba (Pinksteren bovenbouw)

Make new friends (Pinksteren bovenbouw)

I like the flowers (Pinksteren bovenbouw)

Op de website www.vrijeschoolliederen.nl zijn zeer veel liederen te vinden. Er zullen ongetwijfeld liederen tussen staan die voor jong en oud tot de verbeelding spreken en die vrijwel iedereen mee kan zingen.

Doen

Voorbewerken

Op een dag komt de zon niet op!

Hoe komt dat, is de zon soms vergeten op te staan?

Heeft de zon geen zin om op te staan?

Kan dat zomaar?

Wat kan er dan allemaal gebeuren als de zon geen zin heeft om op te staan?

Tip: er is een filosofisch prentenboek 'De dag dat de zon geen zin had' geschreven door Mirjam Enzerink, uitgeven door Lemniscaat, 2014.

Vervolg: vragen over opstaan:

Gebeurt het wel eens dat jij ook geen zin hebt om op te staan?

Waarom wil je niet opstaan?

Ken jij meer mensen die niet graag opstaan en liever blijven liggen?

Wat zou er gebeuren als je juf of meester ook geen zin hebben om op te staan?

Zingen

Nog in bed (onderbouw)

Opstaan, doorgaan, kalm aan (middenbouw / bovenbouw)

Opstaan, kleren aan (bovenbouw)

Semantiseren

Een gesprek over opstaan.

Wat kan allemaal opstaan?

+ De zon of de maan kan opstaan

+ Men kan opstaan uit zijn of haar slaap

+ ...

Waarom kan je opstaan?

+ beginnen

+ nieuwe dag

+ omdat het moet

+ ...

Waartegen kan je opstaan? Dus je laat merken dat je het met iets niet eens bent.

+ pesten

+ roddelen

+ armoede

+ ontbossing

+ geweld

+ ...

Kan je voorbeelden van mensen noemen die tegen iets opgestaan zijn?

+

+

Consolideren

Enkele verhalen van mensen die opgestaan zijn (zie beschrijvingen van Franciscus tegen de armoede, Mahatma Gandhi tegen uitbuiting, Martin Luther King tegen slavernij, Oscar Romero tegen geweld en Mala Yousafai tegen alfabetisme in 3.3.7. van Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*).

Met Pasen kunt u het verhaal vertellen: *Jesus staat op tegen de dood.*

Jesus was toen het donker werd met zijn vrienden in de tuin op de Olijfberg gegaan. Jesus vroeg aan zijn vrienden 'Blijf asjeblijft hier, laat me niet alleen. Ik ga daar verderop bidden.' Daar komt zijn andere vriend Judas ook aan. Hij is niet alleen. Hij is gekomen met een aantal Romeinse soldaten. Omdat het donker is hebben ze fakkels bij zich, maar ze dragen zwaarden en stokken. De soldaten willen wel weten wie Jesus is en Judas wijst hem aan. De soldaten nemen hem gevangen.

Ze brengen Jesus naar het huis van een belangrijke joodse man. Deze belangrijke man is een hogepriester. De hogepriester vraagt aan Jesus: 'Bent u de koning en de zoon van God?'

Jezus zegt: 'Ja, dat ben ik.' De hogepriester wordt boos en zegt 'U maakt God boos, daarom moet je dood'.

Daarna brengen de soldaten Jezus naar het paleis van Pilatus. Pilatus moet van de keizer die in Rome woont op de mensen in Jeruzalem letten. Hij moet ervoor zorgen dat ze goed naar de keizer van Rome blijven luisteren.

De soldaten gaan Jezus verkleeden om hem te pesten. Ze verkleeden hem als een koning. Jezus krijgt van de soldaten een rode mantel die hij aan moet trekken en ze zetten een kroon van doorntakken op zijn hoofd. De soldaten moesten er wel om lachen, ook Pilatus vond dat wel mooi! Pilatus zegt: 'Kijk eens hoe hij er nu uitziet, die koning van de joden!' De mensen zeiden: 'Nee, hij is onze koning niet, hij moet gekruisigd worden.' Dan zegt Pilatus tegen zijn soldaten: 'Oké, kruisig hem maar.'

De soldaten brengen Jezus naar een heuvel. Hij moet zelf zijn kruis dragen. Als ze op de heuvel zijn, slaan ze Jezus aan het kruis. Maria, zijn moeder en Johannes, een van zijn vrienden, zien dat allemaal gebeuren. Ze kunnen niets doen.

Aan het kruis zegt Jezus: 'Ik heb gedaan wat God van me vroeg, ik heb goed geleefd'. Hij buigt zijn hoofd en sterft.

De vrienden van Jezus halen zijn lichaam van het kruis af en doen linnen doeken om hem heen. Dan brengen ze hem naar een graf daar in de buurt. Een graf uitgehakt in een rots. Zijn vrienden leggen Jezus in de rots. Daarna rollen ze een zware ronde steen voor de ingang van de rots.

Ze gaan daarna naar huis. Vroeg in de ochtend wanneer de zon opkomt gaan een paar vrouwen naar het graf. Ze willen het lichaam van Jezus insmeren met zalf en olie. Maar de steen voor de rots is weg. Jezus ligt niet meer in het graf! En voor de rots zit er een jonge man, helemaal in het wit.

Die jonge man zegt tegen de vrouwen: 'Jezus is opgestaan, hij is opgestaan uit de dood! Hij leeft. Vertel maar aan zijn vrienden dat Jezus opgestaan is en dat de dood niet het laatste woord heeft.

Informatie over 'opstaan':

Jezus was vermoord door mensen die dachten dat hij een bedreiging was voor de religieuze en politieke elite van die tijd. Jezus stond ook op uit de dood, hij overwon het onrecht (ook wel zonde genoemd). De christenen geloven dan ook dat zij met Jezus moeten blijven opstaan tegen onrecht. Pasen begint ook daarom ook voor de christenen vroeg in de ochtend en dat betekent dan ook opstaan uit de nacht, opstaan uit de winter en opstaan uit de dood.

Zie voor meer over Pasen bladzijde 180 in het boek *De Vleugels van de Tijd*.

De jongsten kunnen het werkblad 'opstaan' inkleuren

De ouderen kunnen een associatie- of woordveld rondom het woord Pasen maken.

Controleren

Kom in actie! Waar kan je nu tegen opstaan?

Tips:

Amnesty internationaal (brieven schrijven)

<https://opschool.amnesty.nl/mensenrechten/wat-doet-amnesty-international>

Tekeningen maken voor vluchtelingen

<http://www.vluchtelingenwerk.nl/actueel/nieuws/wat-kun-jij-doen-voor-vluchtelingen?>

Goederen wegbrengen naar Terre des Hommes www.terredeshommes.nl/winkels

Voedselbank ondersteunen <http://www.kinderenvandevoedselbank.nl/>

Activiteiten rond 4 / 5 mei http://www.4en5mei.nl/educatie/lesmateriaal_basisonderwijs

Een aantal suggesties voor een 'gezamenlijke' afsluiting.

Raadpleeg hierbij het Echelonboek *De Vleugels van de Tijd* (bladzijde 10).